

Utbildningsdepartementet
e-post: u.remissvar@regeringskansliet.se

REMISS AV STÄRKT FOKUS PÅ FRAMTIDENS FORSKNINGSINFRASTRUKTUR (SOU 2021:65)

Utbildningsdepartementet har genom remiss 2021:65 (reg nr U2021/03432), daterad 2021-09-31, givit bland andra Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH) möjlighet att yttra sig över rubricerad betänkande. Med anledning av det vill GIH avge följande remissvar.

GIH välkomnar att en utredning om organisation, styrning, prioritering och finansiering av forskningsinfrastruktur på nationell nivå har genomförts. Som det framgår nedan, vill GIH framförallt framföra vikten av att fokus på framtidens forskningsinfrastruktur underlätta för mindre lärosäten att delta i nationella och internationella forskningsinfrastrukturer och att de får stöd för lokal forskningsinfrastruktur.

Utredningens rekommendationer och GIH:s synpunkter

Utredningen menar att det kan ”vara aktuellt att organisera, prioritera, styra och finansiera forskningsinfrastrukturer av särskilt nationellt intresse skilt från övrig nationell forskningsinfrastruktur. Det rör sig främst om forskningsinfrastrukturer som är särskilt stora i bemärkelsen omfattande finansieringsbehov. Men det kan även avse stort i bemärkelsen stort antal berörda och involverade intressenter, eller forskningsinfrastruktur som är särskilt relevanta med avseende på de forskningspolitiska målen och/eller aktuella samhällsutmaningar. Ett ytterligare skäl kan vara forskningsinfrastrukturer av särskilt samhällsligt, inklusive politiskt, intresse eller väsentlighet.” GIH vill påpeka att forskning och utbildning som berör de forskningspolitiska mål och samhällsutmaningarna bedrivs på både stora och mindre lärosäten och att det därför är av vikt att även mindre lärosäten med strategiskt viktig inriktning beaktas i organisation och finansiering av sådan forskningsinfrastruktur. För GIH:s del betyder detta att högskolan får administrativt och finansiellt stöd för nationella forskningsinfrastruktur som rör t.ex. skolämnet idrott och hälsa, fysisk aktivitet och hälsa samt elitidrott. Liknande stöd skulle också behövas om lokal forskningsinfrastruktur inom dessa forskningsinriktningar skulle behöva etableras vid GIH.

GIH ställer sig bakom SUHF:s yttrande vad gäller förslaget att forskningsinfrastruktur ingår som en naturlig del av den forskningspolitiska propositionen då forskningsinfrastruktur ofta är en avgörande förutsättning för att viktig forskning ska kunna genomföras. Däremot står GIH inte bakom förslaget att de politiska partierna ska ingå i forskningsberedningen. Beredningen som är en rådgivande funktion till regeringen består idag av ledamöter med stor sakkunskap om forskning och förutsättningar för att genomföra forskning. Det är viktigt att den grundläggande tesen om forskningens frihet beaktas. En inblandning av politiska partier i beredningen riskerar att medföra ökad politisering och en direkt styrning av forskningen på ett sätt som inte gagnar Sverige som ledande kunskapsnation. Forskning baserar ofta på processer som löper över en längre tid varför det behöver finnas en långsiktig stabilitet. Politik är i sig inte vanskligt för forskningen, men risken för snabba omställningar i politiken kan vara det.

Utredningen lyfter fram att forskningsinfrastrukturer av särskilt nationellt intresse ska betraktas som samhällsinvesteringar och därmed finansieras via anslag beslutade av riksdagen, medan universitet och högskolor ska ta ansvar för forskningsinfrastrukturer som inte kan rymmas inom begreppet ”av särskilt nationellt intresse”. Detta innebär att ansvaret för finansiering av det stora flertalet av nationella och lokala forskningsinfrastrukturer kommer att landa på lärosätena. GIH ställer sig kritisk till detta förslag eftersom sådant ansvar och finansiering kan vara svårt att åstadkomma med de resurser som är tillgängliga på mindre lärosäten. Den föreslagna modellen skulle urholka lärosätenas förutsättningar att strategiskt disponera medlen från forskningsanslaget för exempelvis samfinansiering av externt finansierade projekt.

I övrigt ställer sig GIH bakom utredningens förslag.

Per Nilsson
Rektor

Toni Arndt
Professor